



NOVI DEL CESARSKEGA GRADU NA DUNAJU.

pozna tudi najmanjšo zahtevo odra in ve dobro, kaj bo efektiralo in kaj ne. „Luce in Lipe“ je pa igra brez vsake fine pointe, brez literarne vrednosti, a polna banalnosti. Okornova žena, vulgo „državni pravdnik“, je glava družine, in ker je sama brez otrok in tudi njena bratranka Malči, ki je omožena s „Kilometerfresserjem“, nima te sreče, zato zahteva „državni pravdnik“ od Malči, ki se hoče šele omožiti, garancije, da postane mati. Okorn in pesnik Toncelj, Malčin zaročenec, si izmislijo laž in po tej laži se zavije in razvije dejanje, polno situacijske komike in včasih celo sirovosti. Končno se vdá „državni pravdnik“, ko vidi, da je prevarjena, in konec je dve in polurne komedije. — Tendence nima igra nikake, vrednosti še manj, pač pa ugaja občinstvu, ki je po pretežni večini povsod tako, da se smeje pesniku, ki nastopi govoreč svoje verze, igravcu, ki pretirava, možu, ki ga vlada žena i. t. d. Kraatz pač pozna psiho glediških posetnikov in ve, kako mora vplivati. Žalostno pa je, da ravno to vpliva. Pač res, da je pri nas tem bolj polno gledišče, čim večja neumnost se igra. Intendanca pa igra pri tem vlogo žida, ki ne gleda na kvaliteto, ampak le na kvantiteto. Upamo, da takih neumnosti ne bomo videli več na našem odru.

18. marca so igrali „Lukrecijo Borgio“. Igra je spisana za rafinirane Francoze, efekti so včasih prisiljeni in iskani, res premočni za naše živce. A iz vloge Lukrecije Borgie se dá narediti sijajna kreacija in ga. Spurna jo je res igrala umetniško. Žal, da si ni izbrala druge igre.

16. marca je bilo gledišče prazno, kajti igrali sta se dve literarni deli umetniške vrednosti, ki sta „dišali po literaturi“. Igrala se je Begovičeva „Venus victrix“, ki je doživela v Belgradu in Zagrebu sijajne uspehe. To je fino kabinetno delce. Magister Francesco je strasten humanist, ki živi le starožitnostim ter grškim in rimskim klasikom. Njemu je Homer vse, Vergil mu je bog, in magister besni, ko se mu izgubi star denar. Pri tem ga seveda včasih

tudi kdo nalaže in mu izda kako ničvredno stvar za dragocenost. Francesco ima lepo ženo, kj je nesrečna vsled pretiranih humanističnih idej svojega soproga, mlada in lepa in želi uživati življenje. Francescov učenec Alberigo samo navidezno posluša svojega mojstra in prične razmerje z njegovo ženo. Vsled nepredvidnosti dekle nastane v hiši požar ravno v trenutku, ko zbeži Alberigo s Francescovo ženo. Starec rešuje svoje imetje, a ko izve, da ga je žena varala, pograbi kip Venus victrix in zbeži z njo za ženo. Miljé je izborno pogodben, značaji so konsekvantni, morda je le Alberigo nekoliko pretiran. Žal, da Francesco (Lier) ni bil na svojem mestu.

Še isti večer smo videli Turgenjeva „Tuji kruh“. Gotovo se je igri sami na kvar opustil konec ruskega izvirnika in napravil tako kot je priredil igro Zabel za odre. „Tuji kruh“ je brezdvomno najlepša drama, ki se je igrala letos na našem odru, a samo enkrat. Drama nima bogve kaj dejanja, a tragika je tako pretresljiva, značaji tako ženijalno risani, miljé tako krasno zadet, da ostane igra vsakomur, ki jo je videl le enkrat, za večne čase v spominu. Kuzofkin, ubožen plemenitaš, živi v hiši Jelickega, ki se je ravnokar poročil z Olgo Petrovno. Pride na poset brezsrčni gostobesednež Maksimov, ki upijani Kuzofkina, da bi stavec pijan zbijal šale in delal družbi zabavo. Ko se tako norčujejo iz njega, jim užaljeni stavec pové, da je Marija Petrovna njegova hči. Stavec nima več prostora v hiši; sicer ga še nadalje podpirajo, pa mora radi ljudi stran. Pa ravno, ko jemlje slovo, opešajo starcu moči in se mrtev zgrudi na tla. Igra je naredila silovit vtisk. Po predstavi so ljudje tiho šli iz gledišča vsi pretreseni. Mojstrsko nam je orisal Turgenjev starca, ki mu morj vest težka skrivnost očetovstva, moža, ki je srčno dober, a vsem v posmeh, ki mu je nekoliko um otopel in živi ob miloščini tujcev. Vsak kozarec, ki ga izpije, se mu pozna, vedno bolj se razburja, in ko mu doni na uho od vseh strani porogljiv posmeh, se mu zbudi